

Список використаних джерел

1. Азар, Илья. Коллективный фрилансер. “Новая газета. Европа” від 11 серпня 2022 р. (дата звернення: 12.09.2022).
2. Досенко А. К., Погребняк І.В. Інтернет-журналістика: комунікативні маркери: навчальний посібник. - К. : ЦУЛ, 2021. - 184 с.
3. Петлянова, Нина. “Бумага” все стерпит. “Новая газета. Европа” від 5 серпня 2022 року (дата звернення: 30.08.2022).
4. “Бумага: все о Петербурге”, телеграм-канал видання: t.me/paperpaper_ru
5. “Новая вкладка”: истории о том, как живут в провинции России после 24 февраля 2022 года, телеграм-канал: t.me/thenewtab

УДК 32.019

Колесник Ю.О., здобувачка 3 курсу спеціальності 052 «Політологія»,
Окуньовська Ю.В., к. політ. н,
старший викладач кафедри політології та державного управління

ПОЛІТИЧНА ДОВІРА ЯК ОДИН ІЗ ОСНОВНИХ ЧИННИКІВ ДЕМОКРАТІЇ

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Поняття довіри є важливим фактором ефективної співпраці між політичними інститутами та суспільством, що стає особливо важливим в умовах кризи та в умовах побудови демократії. Високий рівень політичної довіри є одним із головних елементів для створення легітимності політичної системи, яка потрібна для становлення стабільного та ефективного демократичного устрою.

У випадку України, до початку повномасштабного російського вторгнення, можна було відстежити чітку кореляцію низького рівня політичної довіри до провідних соціально-політичних інституцій та низького індексу демократії. Дане твердження можна проаналізувати завдяки дослідженням Українського центру економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова та рейтингу країн за індексом демократії, проведеним журналом «The Economist» [1,2].

Таблиця 1

Індекс демократії 2021

Позиція у рейтингу	Країна	Загальний бал (макс. 10)	Виборчий процес і плюралізм	Функціонування уряду	Політична Участь	Політична культура	Громадянські свободи
86	Мексика	5.57	6.92	5.00	7.22	3.13	5.59

86	Україна	5.57	8.25	2.36	6.67	5.00	5.59
88	Сенегал	5.53	5.67	5.71	4.44	6.25	5.59

Опитування щодо довіри до соціальних інститутів, проведене Українським центром економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова, демонструє нам достатньо високий рівень розриву балансу довіри. Розвиток демократії неможливий без довіри до соціальних та політичних інститутів.

Таблиця 2

Рівень довіри до соціальних та політичних інститутів (липень–серпень 2021р.)

	Зовсім не довіряю	Скоріше не довіряю	Скоріше довіряю	Повністю довіряю	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри
Президент України	28,7	28,9	27,5	8,7	6,2	-21,4
Верховна Рада України	34,6	40,5	16,3	2,4	6,1	-56,4
Уряд України	35,1	36,9	18,4	3,1	6,6	-50,5
Рада національної безпеки і оборони України	24,0	27,0	30,1	5,6	13,2	-15,3
Державний апарат (чиновники)	38,3	37,4	11,8	3,1	9,4	-60,8
Голова вашого міста/селища/села	12,9	20,7	46,8	10,3	9,3	23,5
Місцева рада вашого міста/селища/села	13,5	24,3	43,0	8,4	10,7	13,6

Тому з інформації, поданій у цих таблицях можна зробити висновок, що окрім проблем вирішення питань пов'язаних із війною, Україні доведеться подолати довгий шлях до становлення рівня політичної довіри з стабільно позитивними показниками, а отже і до побудови ефективної демократії.

Одним із чинників забезпечення ефективності функціонування демократії, зростання довіри суспільства до владних структур, взаємодії держави та суспільства є відкритість і прозорість функціонування системи державного управління. Прозорістю називають наявність вільного доступу громадян до актуальної та достовірної інформації: політичну та економічну діяльність уряду, відповідні рішення та їх виконання, розуміння суспільством процесу прийняття владних рішень. Зрозуміло, що у корумпованих державах буде спостерігатися низький рівень довіри населення до політичних інститутів. Дана тенденція переважно притаманна постсоціалістичним країнам. Таку особливість певною мірою можна пояснити неспроможністю уряду швидко подолати проблеми, пов'язані з економічною та соціально-політичною ситуаціями у світі [3].

Водночас політичний розвиток демократії є ознакою зменшення соціальної корупції, створення умов для прозорості та відкритості

функціонування державних установ. Надання можливості громадянам бути учасниками процесу ухвалення рішень у сфері державної політики допоможе збільшити рівень довіри до політичних інститутів, реалізуючи суспільний інтерес.

Позитивним зрушенням щодо покращення рівня відкритості та прозорості діяльності державних структур є впровадження концепцій електронної демократії та електронного урядування. На Урядовому порталі органів виконавчої влади України наразі доступні 118 електронних послуг. Україна має одні з найшвидших у світі темпи відкриття даних, більше 5 000 електронних документів щодня пересилається між державними органами. Реалізація проєктів електронного урядування відбувається у співпраці всіх державних структур, органів місцевого самоврядування за підтримки міжнародних партнерів. Найважливішим напрямом у сфері електронного урядування є електронні послуги, бо саме вони стосуються кожного громадянина. До затвердженого Урядом переліку увійшли найбільш пріоритетні послуги з боку бізнесу та громадян. Ці послуги також здатні мінімізувати корупційні ризики [4].

Прикладом для України із впровадження електронної демократії може слугувати Норвегія. За даними рейтингу журналу «The Economist» у 2021 ця країна посіла перше місце за індексом демократії у світі. Норвегія отримала 9,75 із 10 максимальних [1]. Аналогічно високими є і показники країни у впровадженні елементів е-демократії. Норвегія вже давно використовує технології для оптимізації процесів у державному секторі та наближення уряду до громадян і бізнесу. Зараз країна йде далі, прагнучи трансформувати державний сектор шляхом повного засвоєння цифрових технологій. Мета полягає в тому, щоб зробити його ефективнішим, зручнішим для співпраці, полегшити користування даними, а також для того, щоб краще реагувати на мінливі потреби та очікування громадян і бізнесу. Норвегія входить до десятки країн за даними Організації економічного співробітництва та розвитку за кількістю відкритих державних даних. Індекс оцінює зусилля урядів із впровадження відкритих даних у трьох найважливіших сферах — відкритість, корисність і можливість повторного використання державних даних [5].

Отже, можна зробити висновок, що Україна знаходиться на початковому етапі становлення демократії, оскільки рівень довіри має низький показник серед суспільства. Демократичний поступ важкий та довготривалий процес, задля розбудови якого, слід пройти ряд труднощів, одним із яких є ліквідація кризи недовіри до суспільно-політичних інституцій. Проте слід зазначити, що при правильній оцінці ситуації та впровадженні ефективної політики є досить високий шанс досягнути побудови стабільної демократії.

Список використаних джерел

1. *Democracy Index 2021 The China challenge*. URL: https://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/eiu-democracyindex2021.pdf?mkt_tok=NzUzLVJJUS00MzgAAAGH6HYm8P2Bq4y8b3nuzwIXoW_hu1RRgelP7MEqeACnZbnXtF9P1ucwHb28GtWsF3Pp4vAjwF4A4HEGBJ6oMnR0WXR0dg3MQRhSc9KqPWZGuzoZg (дата звернення: 04.11.2022)
2. Разумков центр. Довіра до інститутів суспільства та політиків, електоральні орієнтації громадян України (липень–серпень 2021р.). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/dovira-do-instytutiv-suspilstva-ta-politykiv-elektoralni-orientatsii-gromadian-ukrainy> (дата звернення: 04.11.2022)
3. Чабан М. Довіра до політичних інститутів: передумови та наслідки для демократії. 2014. 7 с.
4. Е-урядування – ключ до реформ в Україні. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/e-uryadivannya-klyuch-do-reform-v-ukraini> (дата звернення: 05.11.2022)
5. *Digital Government Review of Norway - Boosting the Digital Transformation of the Public Sector*. URL: <https://www.oecd.org/science/digital-government-review-of-norway-9789264279742-en.htm> (дата звернення: 05.11.2022).

УДК 32.019.51

Лавриненко Г.А., к.політ.н., доцент
кафедри політології та соціології
Примуш М.В., д.політ.н., професор,
професор кафедри політології
та державного управління

РОЛЬ ПРОПАГАНДИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Київський університет імені Бориса Грінченка
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Сучасна складна ситуація в Україні, що обумовлена військовими діями, інформаційно-пропагандистським тиском, а також політичними та економічними аспектами, стає підґрунтям до віднесення її до категорії «гібридних війн». Розширення театру воєнних дій та поява нових форм та методів ведення гібридних війн виводять пропаганду на якісно новий рівень. У той же час агресивний вплив на свідомість громадян, котрий здійснюється супротивником, актуалізує поглиблення досліджень питань пропаганди особливо в умовах гібридної війни.

Мета дослідження - з'ясувати роль пропаганди в умовах гібридної війни.

Висвітлення тематики ведення гібридних війн із використанням пропаганди останнім часом набуває все більшого поширення як серед зарубіжних науковців: М. Айшервуд, П. Мансур, Г. Хоффман, так і вітчизняних дослідників: В. Власюк, В. Горбулін, О. Саєнко, Є. Магда, І.